

Heropstart van de lessen: stap voor stap

Voor het COV primeert de veiligheid en gezondheid van onze collega's personeelsleden, hun familieleden en de leerlingen. Samen met de overheid en de sociale partners werkten we aan een scenario en draaiboeken om een zo veilig mogelijke heropstart van de lessen te garanderen. Hierin werden de algemene krijtlijnen vastgelegd op basis van de veiligheidsvoorschriften en het advies van de GEES. Hoe deze heropstart bij jou op school moet gebeuren, en of een heropstart mogelijk is, moet op basis van deze voorschriften die vooral lokaal bepaald worden, elke school is immers anders. In deze nieuwsbrief vestigen we de aandacht op wat zeker van belang is.

Ondanks hun grote pedagogische goesting maken collega's zich terecht zorgen over gezondheid en veiligheid. Tegelijkertijd hebben ze heel concrete vragen over de haalbaarheid van een veilige heropstart. Jij moet in samenspraak met je schoolbestuur uitmaken wat haalbaar is in jouw school. Het hele schoolteam verwacht veel van jou. Je maakt voor hen het verschil door je opmerkzaamheid en je expertise. Het overleg in de inspraakorganen wordt heel belangrijk. In samenspraak met vertegenwoordigers van jouw team zal je daar voor het actieplan alle factoren moeten afwegen en keuzes moeten maken! In deze 'Inspraak' gaan we in **vijf hoofdstukken** in op alle aspecten van het opstartscenario dat in jouw school zal opgesteld worden. Veel succes!

➤ **Veiligheid voor alles**

De veiligheid van alle personeelsleden en alle leerlingen is een absolute basisvoorwaarde bij de (gedeeltelijke) heropstart van de school. Het doel is om een zo veilig mogelijke schoolomgeving te creëren waarbij het besmettingsrisico zo maximaal mogelijk vermeden wordt. We benadrukken wat verplicht is en wie verantwoordelijkheid moet nemen. Lees verder wat '[Veiligheid voor alles](#)' betekent.

➤ **Risicoanalyse en actieplan, heropstart in de praktijk**

We gaan uitgebreid in op de aandachtspunten voor de risicoanalyse en de stappen om tot een actieplan te komen. We geven tips voor het organiseren van de heropstart in de praktijk. Lees het in '[Risicoanalyse en actieplan, heropstart in de praktijk](#)'.

➤ **Welke inspraakorganen zetten we in?**

CPBW, HOC, LOC, ABC, ... wat is de taak van al deze inspraakorganen in het heropstartscenario? Je vindt de antwoorden in '[Welke inspraakorganen zetten we in?](#)'.

➤ **Niet veilig, wat dan?**

Ook als het niet loopt zoals het hoort zijn er mogelijkheden. Vergewis je ervan in '[Niet veilig, wat dan?](#)'

➤ **Afvinklijst**

Met [onze afvinklijst](#) kan je een 'virtuele' rondgang in de school maken om na te gaan of jullie aan alle aspecten voor een veilig opstartscenario gedacht hebben. Succes!

VEILIGHEID VOOR ALLES

De veiligheid van alle personeelsleden en alle leerlingen is een absolute basisvoorwaarde bij de (gedeeltelijke) heropstart van de scholen. Het is van belang om een zo veilig mogelijke schoolomgeving te creëren waarbij het besmettingsrisico zo maximaal mogelijk vermeden wordt. We moeten rekening houden met zieke personeelsleden en leerlingen die niet op school aanwezig kunnen zijn en personeelsleden die behoren tot de risicogroep. We voorzien maatregelen voor de fysieke veiligheid én voor het mentale welbevinden. Ook focussen we op de kinderen die gebruik maken van de opvangmogelijkheid in de school. Aangepaste hygiënemaatregelen moeten mee de veilige omgeving waarborgen.

Ziek = thuisblijven

Zieke personeelsleden en zieke kinderen blijven thuis. Daar is geen speld tussen te krijgen. Leerlingen en personeelsleden die zich ziek voelen of vermoedelijk ziek zijn, stuur je naar huis.

Risicogroepen

Personeelsleden uit de risicogroep vragen aan de behandelende arts of aanwezigheid op school kan. Is de aanwezigheid niet mogelijk dan kunnen zij aangepast werk krijgen (bv. geen contact met kinderen of collega's, thuiswerk, ...). Personeelsleden die behoren tot de risicogroep kunnen beroep doen op heirkraft/overmacht (dienstonderbreking 046). In dit geval kan het schoolbestuur een attest vragen waarin de arts bevestigt dat het personeelslid tot een risicogroep behoort.

Personeelsleden die samenleven met iemand uit de risicogroep kunnen wel aanwezig zijn op school. Is de behandelende arts van mening dat jouw aanwezigheid op school toch een gevaar kan opleveren voor je huisgenoot, dan moet hij dit attesteren. Het personeelslid is dan in quarantaine en werkt van thuis uit.

Voor kinderen die tot de risicogroep behoren bepaalt de behandelende arts of zij al dan niet naar school kunnen komen. Als ze niet aanwezig kunnen zijn op school wordt voor hen wel afstandsonderwijs voorzien.

Verplichtingen zijn de norm

Vooraleer de school aan een (gedeeltelijke) heropstart van de lessen kan denken moet aan een aantal voorwaarden voldaan worden. Is dat niet mogelijk dan kan er van het heropstarten van de lessen in de school geen sprake zijn. Lees hierover meer in 'Heropstart in de praktijk' en 'Niet veilig, wat dan?'

De basis van de risicoanalyse en het actieplan zijn:

1. Het besmettingsrisico vermijden (het eerste beschermingsniveau, artikel 5 van de Wet Welzijn) door:
 - Contactbubbels bewaren
 - Social distancing of veilige afstand: 1,5 meter afstand met elke persoon
 - Handhygiëne
2. Het besmettingsrisico beperken (het tweede beschermingsniveau) door:
 - Het nemen van materiële maatregelen zoals het voorzien van persoonlijke beschermingsmiddelen, zoals mondklappers en handschoenen.
 - Gezichtsschermen kunnen gebruikt worden bij het lesgeven vooraan in de klas. Ze worden echter niet aangeraden omdat ze minder

bescherming bieden dan mondmaskers en minder comfortabel zijn om te dragen. Bovendien moet de leraar een mondmasker dragen tussen de leerlingen en buiten de klas.

- In de klas kan het gebruik van plexiglas als alternatief gebruikt worden. Dan moet de leraar achter het plexiglas plaatsnemen. Dit beperkt uiteraard de bewegingsvrijheid van de leraar. Buiten het lokaal en tussen de leerlingen blijft een mondmasker wel verplicht
- Mondmaskers of een andere vorm van bedekking van neus en mond zijn verplicht voor alle personeelsleden. Leerlingen in het basisonderwijs zijn niet verplicht om een mondmasker te dragen.
- Onderhouds-, bus- en verzorgend personeel moet ook handschoenen dragen.

Duidelijke instructies

Het is van het grootste belang dat iedereen veilig handelt. Het schoolbestuur is hiervoor verantwoordelijk, ook voor het voorzien in de nodige beschermingsmiddelen en materialen. Indien deze niet aanwezig zijn, kan de opdracht niet opgenomen worden. Alle personeelsleden en alle leerlingen moeten duidelijke instructies krijgen over het gebruik van de persoonlijke beschermingsmiddelen en wat te doen bij besmetting.

Oog voor psychosociale belasting

De coronacrisis heeft een onmiskenbaar effect op de psychosociale belasting van personeelsleden en leerlingen. Daarom moet in de risicoanalyse en bij het nemen van preventiemaatregelen naast de fysieke veiligheid ook absoluut rekening gehouden worden met het mentale welzijn van alle personeelsleden en leerlingen.

- Personeelsleden kunnen terecht bij de interne vertrouwenspersoon en de arbeidsgeneesheer psychosociale aspecten. Zorg ervoor dat de contactgegevens gekend zijn bij alle personeelsleden en maak vooraf afspraken met de externe dienst.
- Leerlingen kunnen terecht bij de interne leerlingbegeleiders en andere aanspreekpunten op de school. Zij kunnen ook contact nemen met het CLB. Contactgegevens van alle aanspreekpunten worden gecommuniceerd aan leerlingen en hun ouders.
- Collega's en leerlingen hebben elkaar lange tijd niet meer gezien. Elkaar terug ontmoeten kan heel emotioneel zijn en heeft grote waarde voor iedereen. Toch moet ook dan, hoe moeilijk ook, de fysieke afstand absoluut bewaard worden.

Hygiëne

Extra aandacht zal moeten gaan naar de hygiëne in de school.

- Voldoende zeep, wegwerpdoekjes en gesloten vuilbakken voorzien in de sanitaire ruimtes en de klassen
- Sanitair best tweemaal per dag schoonmaken;
- Klassen, banken, tafels, dagelijks schoonmaken (met water en zeep) en ook voor er een andere groep gebruik van maakt.
- Desinfecteren is enkel nodig wanneer er een vermoeden is van infectie. Hiervoor gebruikt men bleekwater/ethanol in de juiste verhoudingen
- Speciale aandacht voor alles wat door meerdere mensen aangeraakt kan worden: klinken, trapezingen, kranen, schakelaars, didactisch materiaal, telefoons, ...

In een hygiëneplan worden afspraken gemaakt voor het onderhoud van lokalen, sanitair, materialen. Hierin worden ook de gebruikte arbeidsmiddelen en materialen opgenomen.

Het is duidelijk, pas als alle voorwaarden inzake veiligheid kunnen worden nageleefd kunnen de lessen hervat worden voor het 6 ^{de} , 1 ^{ste} , 2 ^{de} leerjaar vanaf 15 mei 2020.

Als er onvoldoende veiligheidsgaranties zijn voor medewerkers en leerlingen dan worden de lessen niet hervat. Mogelijk kan de hervatting beperkt gebeuren in die omstandigheden waarin er wel voldoende personeel is en de veiligheidsmaatregelen kunnen gegarandeerd worden. Prioriteit gaat dan naar het 6de leerjaar. Lees daarom ook eerst de volgende hoofdstukken.

Risicoanalyse

Veilig en gezond de school terug opstarten, dat kan maar als we allen onze verantwoordelijkheid nemen, het schoolbestuur, de preventieadviseur (intern en extern) en het sociaal overleg.

Het schoolbestuur werkt structureel en planmatig door het opstellen van een risicoanalyse. Deze analyse legt de risico's die er zijn bloot en brengt naar voor wie er gevaar kan lopen. Bij het opmaken van de risicoanalyse wordt het schoolbestuur bijgestaan door de interne en externe preventiedienst en het CLB. Jouw input en die van de collega's is hierbij zeer waardevol. De risicoanalyse wordt besproken in het CPBW/HOC. Wanneer er geen CPBW is neemt de vakbondsafgevaardigde deze rol op zich (lees hierover meer in 'Welke inspraakorganen zet je in?').

Bij de bespreking zijn deze aandachtspunten belangrijk:

- Het schoolbestuur heeft de eindverantwoordelijkheid over de beslissingen die voor de school genomen worden.
- Besef dat we niet gewoon weer de school kunnen binnenlopen en de les beginnen. Niets zal nog op dezelfde manier verlopen als voorheen.
- Overloop een normale schooldag en bepaal waar aanpassingen moeten gebeuren om veilige afstand en handhygiëne te kunnen garanderen.
- Weet dat de school maar kan heropenen op voorwaarde dat de veiligheid maximaal gegarandeerd kan worden voor leerlingen, personeelsleden en derden.
- Voorzie bij de start een moment van vorming – ook met de kinderen – rond hoe een besmetting verloopt. Herhaling is een goed didactisch principe.
- Test de preventiemaatregelen uit, zeker met de leerlingen en stuur snel bij.
- Bepaal voor de risicogroep welke taken en opdrachten nog wel kunnen uitgevoerd worden thuis of op school binnen de veiligheidsmaatregelen.
- De arbeidsarts kan aangepast werk voorstellen.
- Indien dit onmogelijk is kan dit personeelslid genieten van een overmachtsregeling. (DO46)
- De afvinklijst bij deze nieuwsbrief kan een leidraad vormen.

Actieplan

Op basis van de risicoanalyse start het overlegorgaan bevoegd voor preventie en bescherming (CPBW of HOC) met het uitwerken van een actieplan.

Stap 1: Actieplan opstellen

Het actieplan bevat alle preventiemaatregelen om besmetting te voorkomen of te beperken en de gezondheid van alle werknemers te beschermen. Volg op of het duidelijk is welke middelen noodzakelijk zijn zowel op organisatorisch, financieel als materieel vlak. Maar ook wie doet wat en wanneer. Gebruik hiervoor de afvinklijst.

Neem de nodige tijd voor het opmaken van het actieplan en de uitvoering ervan. In de voorbereiding van de heropstart van de lessen wordt best elke stap degelijk uitgetest en eventueel bijgestuurd. Wie doet wat, waar, wanneer? Denk niet alleen aan de fysieke veiligheid van medewerkers, leerlingen en derden, maar ook aan het mentaal welzijn en de communicatie. Besteed voldoende aandacht aan het onthaal van alle medewerkers die (terug) fysiek aanwezig zijn op de school. Maar vergeet ook niet de mensen die verder van thuis uit aan het werk zijn.

Zorg ervoor dat de taakverdeling en taakbelasting die volgt uit het actieplan, rekening houdt met de draagkracht van de personeelsleden. Herinner de medewerkers aan de

contactgegevens van de vertrouwenspersoon, de externe dienst en de preventieadviseur psychosociale aspecten.

Stap 2: Actieplan uitvoeren

Communicatie is de eerste belangrijke stap van preventie. Alle medewerkers moeten op de hoogte zijn van de geplande acties en de doelstellingen. Op die manier voelt iedereen zich betrokken en is de kans groter dat de acties ook resultaat kennen. Het brengt rust in het team.

Stap 3: Actieplan evalueren en bijsturen

Analyseer en evalueer het actieplan. Wat werkt wel? Wat werkt er niet?

Stel nieuwe doelstellingen vast. Stuur het actieplan bij en bepaal nieuwe acties. Evaluatie gebeurt in HOC of CPBW. Daarna worden medewerkers opnieuw op de hoogte gesteld.

Behoud goedlopende acties, evalueer en stuur bij wanneer nodig.

Plannen maken is nuttig en nodig. Een duidelijke communicatie ervan aan alle betrokkenen is onontbeerlijk! Elke leidinggevende en medewerker draagt mee zorg voor de correcte uitvoering van de preventiemaatregelen. Hiermee bescherm je jezelf en de anderen. Breng het schoolbestuur en de interne dienst voor preventie en bescherming op het werk onmiddellijk op de hoogte van iedere situatie waarvan je vermoedt dat zij een ernstig en onmiddellijk gevaar voor de veiligheid en de gezondheid meebrengen. Ook wanneer de (gedeeltelijke) heropstart een feit is moet de risicoanalyse en het actieplan regelmatig geëvalueerd en bijgestuurd worden. Wanneer de wettelijk bepaalde maatregelen niet behoorlijk worden uitgevoerd of mogelijk gemaakt, kan een bezoek van de arbeidsinspectie gevraagd worden. Zie hiervoor onder 'Niet veilig, wat dan?'.

Heropstart in de praktijk

Gewoon lager onderwijs

Als alle voorwaarden inzake veiligheid gegarandeerd zijn, kunnen de lessen hervat worden voor het 6de, 1ste en 2de leerjaar vanaf 15 mei 2020. Bekijk zeker het aantal personeelsleden die nodig zijn voor het verwachte aantal leerlingen en dit ook in relatie met de opvang die georganiseerd wordt.

Voorrang

Het 6de leerjaar krijgt voorrang om het leerproces in de basisschool af te ronden. Dit om een vlotte overgang naar het secundair onderwijs garanderen.

In het 1ste en 2de leerjaar worden de fundamentele voor de verdere schoolloopbaan gelegd. Leerlingen van het 1ste leerjaar hebben grote noden op pedagogisch vlak. Hier worden immers de basisvaardigheden aangeleerd die noodzakelijk zijn voor de verdere onderwijs- en leerloopbaan. Lezen en rekenen moeten verder ingeoefend worden en daar hebben ze professionele ondersteuning voor nodig.

Daarom dat ook de voorkeur naar heropstart van het 2de leerjaar gaat. Hier wordt immers verder gebouwd aan de fundamentele van de basisvaardigheden, met de nadruk op automatisatie. Professionele ondersteuning is ook voor deze leerlingen nodig omdat ook zij nog groeien naar zelfstandigheid. Oudere leerlingen zijn vaardiger in het 'op afstand leren'. Kan de school onvoldoende de veiligheid garanderen dan starten niet alle klassen op. Men houdt zich dan aan deze volgorde: 6de, 1ste en dan 2de leerjaar.

Volle of halve dagen

Het 6de leerjaar start met 2 volle of 4 halve dagen school. Tijdens de andere (halve) dagen werken ze thuis of met digitale ondersteuning van de leraar. Voor het 1ste en 2de leerjaar is maximaal onderwijs op school het meest ideale scenario. Indien mogelijk komen deze leerlingen 4 volledige dagen. Om de veiligheidsvoorschriften te garanderen, zullen de

klasgroepen verdeeld moeten worden over verschillende lokalen. Het spreekt voor zich dat daarvoor de inschakeling van collega's noodzakelijk is. We denken daarbij aan de kleuteronderwijzers, zorgcoördinatoren en -leraren, leermeesters, beleidsondersteuners, ... Bekijk goed het aantal beschikbare personeelsleden, ook in relatie met de opvang. In het lokaal comité overleg je de mogelijkheden voor je school. Neem er zeker ook onze afvinklijst bij.

Elke school anders

Omdat iedere school uniek is moet lokaal worden afgesproken hoe de heropstart van de lessen georganiseerd wordt. Hierbij is het algemene principe om het risico van besmetting in de school te minimaliseren door het toepassen van fysieke afstand, handhygiëne en mondklappers heilig. Daarom is het niet zo dat overal zo maar onmiddellijk alle leerlingen van het 6de, het 1ste én het 2de leerjaar weer gewoon naar school kunnen gaan. Hieronder geven wij enkele mogelijke scenario's. Hou in het achterhoofd dat je op elk ogenblik kan en moet evalueren en bijsturen.

Mogelijke scenario's, niet limitatief

1. Meest ideale scenario bij voldoende lokalen én personeel: 6de, 1ste en 2de leerjaar starten op. Alle leerlingen worden in groepen van max. 10 leerlingen verdeeld met een eigen leerkracht. Groep en leerkracht blijven zo veel mogelijk samen. Elke groep heeft zijn eigen lokaal (vermindert het aantal poetsbeurten).
 - a. Voor het 6de leerjaar:
 - i. Alle leerlingen komen 2 volle dagen gelijktijdig naar school
 - ii. Alle leerlingen komen 4 halve dagen gelijktijdig naar school.
 - iii. Leerlingen worden verdeeld in groepen die altemnerend naar school komen gedurende 2 volle of 4 halve dagen.
 - iv. ...
 - b. Voor het 1ste en 2de leerjaar:
 - i. Alle leerlingen komen 4 volle dagen naar school
 - ii. Alle leerlingen komen 8 halve dagen naar school
 - iii. Leerlingen worden per leerjaar verdeeld in groepen die altemnerend naar school komen gedurende een aantal volle of halve dagen
 - iv. Leerlingen van het 1ste leerjaar komen volle dagen, het 2de leerjaar halve dagen of omgekeerd
 - v. Combinatie van halve en hele dagen wanneer bijvoorbeeld het 6de leerjaar niet aanwezig is en er meer ruimte is. Opgelet wanneer een ander lokaal gebruikt wordt, moet extra ontsmet worden.
 - vi. ...
2. Is scenario 1 niet mogelijk om de veilige afstand en hygiëne te waarborgen dan volgen enkel het 6de en 1ste leerjaar les op school.
3. Is scenario 2 niet mogelijk om de veilige afstand en hygiëne te waarborgen dan volgt enkel het 6de leerjaar les op school.
4. Les op school in altemnerende groepen
 - a. Klassen worden opgesplitst in verschillende groepen. Terwijl de ene groep les krijgt op school werken de andere leerlingen thuis.
5. ...

Klein, veilig en gefaseerd herbeginnen is de boodschap. Ben je gestart met scenario 2 of 3 en merk je dat het haalbaar is dan kan uitgebreid worden. Het kleuteronderwijs en de andere leerjaren (3de, 4de en 5de leerjaar) opstarten is voorlopig niet aan de orde. Hierover worden later, na evaluatie en nieuwe richtlijnen van de experts, verdere instructies gegeven. Het 3de, 4de en 5de leerjaar gaan dus voorlopig verder met 'aanloopteren'.

Opvang

We mogen niet vergeten dat de overheid aan de scholen ook vraagt om de opvang verder blijven verzorgen. Kinderen van wie de ouders hun professionele activiteiten hervatten en geen opvang hebben, kunnen gebruik maken van de opvang op school. Volgens de regels van de veiligheid is het erg belangrijk dat deze groep kinderen gescheiden blijft van de leerlingen die wel schoollopen. De aankomst op school, de speeltijden, de eetmomenten, de afhaalmomenten moeten dus zo georganiseerd worden dat contact tussen de verschillende groepen (bubbels) zo veel als mogelijk wordt vermeden.

Deze organisatie zal niet eenvoudig zijn. Wanneer de noodopvang door de school niet meer veilig en doenbaar georganiseerd kan worden, kan hulp gevraagd worden bij de lokale besturen en dit door alle scholen van alle netten. Sowieso blijft er voor het aanloopteren een betrokkenheid van de school nodig, onafhankelijk van de plaats van opvang.

Samengevat : Het is altijd eerst aan de school om te bekijken of ze al dan niet in staat is om kinderen op te vangen en om een berekening te maken van het aantal kinderen dat kan opgevangen worden. Als er problemen zijn of verwacht worden, dan kan de school beroep doen op de lokale besturen die op hun beurt eventueel een samenwerking kunnen aangaan met andere partners. De lokale overheden krijgen hiervoor een vergoeding van 30 euro per kind.

Buitengewoon onderwijs

De algemene verplichtingen en adviezen zijn ook van toepassing voor het buitengewoon onderwijs. De beslissingen die de school neemt inzake de heropstart moeten gebaseerd zijn op de lokale risicoanalyse. Omdat elke school van buitengewoon onderwijs uniek is, moet zeker lokaal worden afgesproken en onderhandeld wat mogelijk, draagbaar, haalbaar en wenselijk is. De preventieadviseur kan veilige alternatieven aanbieden. Op basis van de risicoanalyse maakt de school een capaciteitsinschatting van het aantal leerlingen aan wie onderwijs en zorg op school kan gegeven worden. Daarom wordt afgestapt van het principe om maximaal 3 leerjaren of leefgroepen op te starten. Pas als er naast de groep leerlingen die opgevangen wordt nog capaciteitsruimte is maak je de overweging of nog andere leerlingen naar school kunnen komen. Je maakt hier een afweging voor welke leerlingen de leer- of zorgnood het hoogst is en voor welke ouders de ondersteuningsnood hoog is.

Busvervoer

In overleg met de ouders moet onderzocht worden hoe de leerlingen veilig naar school kunnen komen door eigen vervoer door de ouders of het leerlingenvervoer. De capaciteit van het busvervoer zal aanzienlijk verminderen. Het organiseren van het busvervoer vraagt een heel specifieke aanpak. Ga hierover in overleg met de vervoersmaatschappij en de preventieadviseur.

Veiligheidsmaatregelen:

- *Alle leerlingen* ongeacht de leeftijd dragen een mondkap, ook de buschauffeur en -begeleider.
- Er mag één leerling per rij zitten aan het raam. De kinderen zitten geschrapt, vb aan de linkerkant op de 1ste, 3de, 5de, ... rij aan de rechterkant dan de 2de, 4de,rij.
- Voorzie alcoholgel op de bus.
- Gebruik nu geen wisselparkings.
- *Bekijk of afspraken met de busmaatschappij omtrent halve schooldagen mogelijk zijn.*

- *Vervoer van leerlingen in een rolstoel is mogelijk als de chauffeur de nodige voorzorgsmaatregelen treft.*

Ondersteuningsnetwerken:

Ondersteuners proberen zoveel mogelijk digitaal en telefonisch te werken. Voor fysieke contacten volgen ze zoveel mogelijk dezelfde leerlingen en leerkrachten op. De school voor buitengewoon onderwijs waar zij aangesteld zijn zorgt voor de persoonlijke beschermingsmiddelen.

Beschermingsmiddelen:

- Mondmaskers voor elk personeelslid
- Mondmaskers voor leerlingen die gebruik maken van busvervoer
- Als de risicoanalyse dit aangeeft:
 - Schorten, wasbaar op 60°
 - Faceshields of veiligheidsbril
 - Handschoenen, als ze correct gebruikt kunnen worden anders, handgels
 - Transparante mondmaskers voor de lessen voor doven- en slechthorenden

WELKE INSPRAAKORGANEN ZET JE IN?

Er is een heel belangrijke rol weggelegd voor het sociaal overleg in jouw school. Er moeten voorbereidingen worden getroffen om de verspreiding van het virus zoveel als mogelijk tegen te gaan en alle actoren (onderwijspersoneel, ondersteunend personeel, leerlingen en derden) te beschermen tegen een mogelijke besmetting. Maar ook na (gedeeltelijke) hervatting van de lessen moet de vinger aan de pols gehouden worden.

Regelmatig overleg

We raden aan om regelmatig te overleggen. In de opstartfase voorzie je best 2 maal per week overleg, later minstens 1 maal week. Maak hierover in het bevoegde comité nu al de nodige afspraken, stel een vaste vergaderkalender op zodat alle deelnemers hun agenda hierop kunnen aanpassen. Om heel kort op de bal te spelen kunnen tussendoor nog bijkomende overlegmomenten georganiseerd worden.

Overlegcomité

In het vrij onderwijs is een belangrijk deel van het overleg toegekend aan het **Comité voor preventie en bescherming op het werk** (CPBW). Hierbij zal een samenwerking met de ondernemingsraad of het lokaal comité (LOC) onontbeerlijk zijn om eventuele wijzigingen aan arbeidsvoorwaarden en -omstandigheden verder te onderhandelen. Als er geen CPBW is dan neemt de vakbondsafvaardiging deze bevoegdheden over.

In het gemeentelijk onderwijs buigt het **Hoog overlegcomité** (HOC) zich over de bevoegdheden inzake preventie en bescherming van de werknemers. Ook hier zal een overlapping zijn met het afzonderlijk bijzonder comité (ABC).

Verplicht samenroepen

Het schoolbestuur is verplicht om het CPBW of HOC samen te roepen voor extra vergaderingen over de gevolgen van het coronavirus in jouw school. Heb je nog geen uitnodiging ontvangen? Neem dan als vakbondsafvaardiging zelf initiatief! Contacteer de voorzitter met de vraag om zo snel mogelijk de vergadering samen te roepen om te overleggen over de risicoanalyse en het actieplan in het kader van de eventuele (gedeeltelijke) heropstart van de lessen in de school. Op vraag van de personeelsdelegatie moet het inspraakorgaan zo snel mogelijk bijeen komen.

Preventiediensten betrekken

In alle gevallen worden zowel de interne preventie-adviseurs als de externe preventiediensten betrokken. Mogelijk kan ook het CLB betrokken worden bij de maatregelen die de leerlingen betreffen. Al deze actoren leveren veel informatie aan en kunnen een helpende hand bieden, elk vanuit hun specifieke expertise.

Veilig sociaal overleg

Let op: ook tijdens het sociaal overleg moeten de nodige veiligheidsmaatregelen genomen worden om besmettingsrisico te vermijden. Is het echt nodig om fysiek te vergaderen? Dan moet er voorzien worden in een aangepaste vergaderruimte waar voldoende ruimte (minimaal 4m² per persoon) en verluchting is. Daarnaast moet voorzien worden in voldoende en afdoende beschermingsmiddelen voor de deelnemers (mogelijkheid om handen te wassen, handgel). Verder gebruikt elke deelnemer best persoonlijk schrijfgerei en vermijd je dat papieren en materialen ter plaatse uitgedeeld worden. Nog beter is om het overleg digitaal te organiseren.

NIET VEILIG, WAT DAN?

Het schoolbestuur moet de risico's analyseren en de nodige **preventiemaatregelen** nemen om een besmetting te voorkomen. Veilige procedures bij contact met derden en strikte regels op het vlak van hygiëne op de werkplek zijn minimaal te respecteren maatregelen. Gebreken kunnen vastgesteld worden door de syndicale delegatie, maar ook door ieder individueel personeelslid, ook jijzelf als directeur kan gebreken vaststellen en de nodige stappen ondernemen om een veilige werksituatie op te bouwen. Welke stappen kunnen ondernomen worden?

- Personeelsleden contacteren in de eerste plaats jou, als directeur voor **overleg**, indien nodig samen met je schoolbestuur, de leidraad zijn de draaiboeken die voor onderwijs gelden.
- Blijvende problemen worden gesignaleerd aan het **CPBW** en aan de interne **preventie-adviseur**. Eventueel ook via contact met de **externe dienst voor preventie en bescherming op het werk**. Zij kunnen helpen om te bekijken of het werk op een veilige manier kan gebeuren.
- Om de situatie te objectiveren is ook de **onderwijsinspectie** beschikbaar. Voor elke school is een 'bruginspecteur' aangeduid die tijdens de coronacrisis zal instaan als brugfiguur voor jouw school. Als directeur beschik jij over de contactgegevens. Daarnaast kan iedereen ook steeds terecht via de algemene contactgegevens van de onderwijsinspectie, telefonisch op 02 533 88 50 of mail naar secretariaat.onderwijsinspectie@vlaanderen.be. De hulpvraag zal dan doorgegeven worden aan de betrokken bruginspecteur.
- Ook een rechtstreeks contact met de **arbeidsinspectie (toezicht op het welzijn op het werk)** is mogelijk. Zij treden op wanneer scholen de regels overtreden. Contactgegevens vind je op [toezicht welzijn op het werk](https://www.meldpuntsocialefraude.belgie.be). Of meld inbreuken via <https://www.meldpuntsocialefraude.belgie.be>.
- Tot slot zijn ook de **lokale politiediensten** bevoegd om de algemene maatregelen te controleren.

AFVINKLIJST

Het bewaren van veilige afstand en de handhygiëne zijn de twee verplichte basisregels waarop de hele heropstart is gebaseerd. Zonder deze basismaatregelen ter bescherming van het personeel en leerlingen kan de school niet starten.

Deze afvinklijst is een instrument om na te gaan of de noodzakelijke maatregelen genomen werden en kan gebruikt worden tijdens een rondgang op school. Wanneer bepaalde maatregelen niet gerealiseerd kunnen worden, kan er in sommige omstandigheden een alternatief gezocht worden. Kunnen deze alternatieven niet gevonden worden, dan kunnen leerlingen niet ontvangen worden. Op regelmatige basis wordt nagegaan of de gemaakte afspraken nog worden gerespecteerd en of bijstellingen nodig zijn.

1. Preventieve maatregelen

a. Personen

Wat?	In orde	Wordt in orde gebracht door	Niet mogelijk
Handhygiëne			
Waar, wanneer en hoe kunnen de handen ontsmet of gewassen worden?			
- Betreden van de school			
- Bij het binnenkomen van de klas			
- Na hoesten of niezen			
- Na toiletbezoek			
- Verlaten van de school			
Is er voldoende materiaal?			
- Wegwerphanddoekjes			
- Zeep			
- Lavabo's			
- Handgel			
- Handschoenen			
- Lange handschoenen voor het onderhoudspersoneel			
Hangen er op verschillende plaatsen info-posters?			
Mondmaskers voor			
- Alle personeelsleden			
- Leerlingen die gebruik maken van busvervoer			
- Buschauffeur en -begeleiders			
Handschoenen voor			
- Onderhoudspersoneel			
- Verzorgend personeel			
- EHBO			
Andere			
- Schorten, wasbaar op 60° voor BuBaO indien nodig			

b. Hygiëneplan

Wat?	In orde	Wordt in orde gebracht door	Niet mogelijk
Is het hygiëneplan opgemaakt?			
Beschikken alle betrokkenen over het hygiëneplan?			
Worden acties van het hygiëneplan geregistreerd?			
Wordt de toepassing van het hygiëneplan opgevolgd?			
Is het hygiëneplan haalbaar voor het huidige personeel?			
Noodzakelijke materialen			
- Zeep			
- Bleekwater/ethanol (enkel indien er besmetting is)			
- Vuilniszakjes			
- Vuilbakjes met deksel			

2. Locaties

Klaslokalen			
Wat?	In orde	Wordt in orde gebracht door	Niet mogelijk
Welke lokalen worden gebruikt? Zijn ze coronaproef?			
Werd voor elk lokaal de beschikbare oppervlakte bepaald?			
- minimumoppervlakte 4m ² / leerling, 8m ² / leerkracht?			
- maximum 10 leerlingen / lokaal (of minder indien kleine ruimte)?			
- lokaalinrichting aangepast zodat afstanden gerespecteerd kunnen worden?			
- lokaalinrichting conform brandveiligheid?			
Worden aparte lokalen voorzien om de opvang van			

de andere leerlingen te organiseren?			
Is grondige ventilatie van het gebruikte lokaal mogelijk?			
Werden hier instructies voor gegeven?			
Is er een lokaal voor opvang leerlingen die tijdens de dag ziek geworden zijn?			

Refter			
Wat?	In orde	Wordt in orde gebracht door	Niet mogelijk
Wordt er middagopvang voorzien?			
Worden altemnerende lunchpauzes voorzien?			
Wordt het aantal leerlingen beperkt o.b.v. minimumoppervlakte van minimaal 4m ² per leerling?			
Worden de leerlingen uit de opvang apart toegelaten tot de refter?			

Speelplaats			
Wat?	In orde	Wordt in orde gebracht door	Niet mogelijk
Wordt het aantal leerlingen beperkt o.b.v. minimumoppervlakte van minimaal 4m ² per leerling?			
Worden altemnerende speeltijden voorzien?			
Worden afspraken gemaakt zodat de leerlingen van de opvang apart gebruik maken van de speelplaats?			

Wordt er spelmateriaal aangeboden op de speelplaats?			
Wordt het spelmateriaal na elk gebruik ontsmet?			

Sanitair			
Wat?	In orde	Wordt in orde gebracht door	Niet mogelijk
Zijn er afspraken gemaakt omtrent toiletbezoek?			
Is er voldoende tijd voorzien?			
Hangen er op verschillende plaatsen info-posters?			
Wordt het aantal leerlingen beperkt tot het aantal wastafels?			
Is er extra toezicht voorzien?			
Worden alternatieve mogelijkheden voorzien voor handhygiëne?			
Werden stoffen handdoeken verwijderd en de handendrogers buiten dienst gezet?			
Zijn wegwerphanddoekjes voorzien?			
Zijn afsluitbare vuilbakken voorzien?			

Bus (leerlingenvervoer)			
Wat?	In orde	Wordt in orde gebracht door	Niet mogelijk
Werden afspraken gemaakt met de vervoersmaatschappij?			
Werd het vervoer met de ouders besproken?			

Werden de richtlijnen besproken met chauffeur begeleiders?			
Werden ouders en leerlingen ingelicht over de richtlijnen?			
Leerlingen zitten geschrinkt.			
Leerlingen kunnen achteraan of in het midden opstappen.			
Indien niet, afspraken met chauffeur en begeleider.			
Werden afspraken gemaakt met chauffeur ivm rolstoelgebruikers?			
Is er persoonlijk beschermingsmateriaal beschikbaar voor chauffeur, begeleider en leerlingen?			

Secretariaat/onthaal			
Wat?	In orde	Wordt in orde gebracht door	Niet mogelijk
Is er plexiglas voorzien aan de balie?			
Wordt de toegang tot het secretariaat/onthaal beperkt?			
Werden afspraken gemaakt over de toegankelijkheid van het secretariaat/onthaal?			

3. Bewegingen in en rond de school

Leerlingenstromen			
Wat?	In orde	Wordt in orde gebracht door	Niet mogelijk
Garantie op > 1,5 m veilige afstand door:			
- in- en uitgangen van de school beperken			
- éénrichtingsverkeer in gangen			

- afspraken met leerlingen om de klas binnen / buiten te gaan			
- vaste plaats in de klas			
- voldoende tijd te voorzien voor			
Werd bij de uitwerking van het circulatieplan rekening gehouden met de voorschriften inzake brandveiligheid?			

Ouderstromen			
Wat?	In orde	Wordt in orde gebracht door	Niet mogelijk
Garantie op > 1,5 m veilige afstand door:			
- afspraken over het afzetten en ophalen van de leerlingen			
- markeringen aan de schoolpoort			

4. Welzijn

Gezondheid - Psychologische ondersteuning			
Wat?	In orde	Wordt in orde gebracht door	Niet mogelijk
Wordt tijd en ruimte voorzien voor:			
- Briefing alle personeelsleden			
- Briefing ouders en leerlingen			
- Emoties en angsten personeelsleden			
- Emoties en angsten ouders en leerlingen			
Zijn de risicogroepen bepaald?			
- Personeelsleden			
- leerlingen			
Zijn aanpassingen hiervoor voldoende duidelijk?			
Zijn er afspraken om contact te nemen met de arbeidsgeneesheer?			
Zijn de contactgegevens opnieuw onder de aandacht gebracht?			

- Interne/externe dienst voor veiligheid en preventie			
- Preventie-adviseur			
- vertrouwenspersoon			
- contactpersoon CLB			
Welke externe diensten worden ingeschakeld voor de psychologische ondersteuning van het personeel/kinderen?			
Werd duidelijk met de ouders gecommuniceerd hoe en waar ze met hun vragen op school terecht kunnen?			